

Sygn. akt I Ca 81/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SSO Joanna Składowska

SSO Katarzyna Powalska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2019 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku Ł. D. i S. D.

o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 18 grudnia 2018 roku, sygnatura akt III Nsm 263/18

postanawia:

oddalić apelację.

Sygn. akt I Ca 81/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Łasku w sprawie o sygn. akt III Nsm 263/18 z wniosku Ł. D. i S. D. o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu dziecka oddalił wniosek i ustalił, iż każdy z uczestników postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i wnioski:

Ł. D. i S. D. są rodzicami małoletniej A. D. urodzonej (...). W dniu 20 września 2017 roku w miejscowości W. zmarła babka małoletniej -matka jej ojca - G. D.. Przed Sądem Rejonowym w Łasku w sprawie I Ns 189/18 toczy się sprawa z wniosku złożonego w dniu 20 marca 2018 roku przez Ł. D. z udziałem J. D. (1), W. D., J. D. (2), K. D. o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej G. D.. W toku tego postępowania Ł. D. złożył oświadczenie o odrzuceniu w całości spadku przypadającemu mu z ustawy po matce G. D.. Przed śmiercią G. D. wraz z mężem J. D. (1) mieszkali w nieruchomości stanowiącej wspólność majątkową małżeńską położoną w miejscowości W.. Przed śmiercią G. D. była emerytką, a jej mąż pracował dorywczo, starał się o zasiłek przedemerytalny. W chwili śmierci G. D. pozostawała w związku małżeńskim z J. D. (1), który nie odrzucał spadku po żonie, miała czterech synów: wnioskodawcę - Ł. D. oraz W. D., K. D., J. D. (2). Żaden z braci wnioskodawcy nie odrzucał spadku po matce. W chwili śmierci G. D. nie żyli jej rodzice.

Wnioskodawca odrzucił spadek po matce, ponieważ dowiedział się w Urzędzie Gminy Z., że po zmarłej pozostały zaległości podatkowe w wysokości około 2.500 zł. G. D. nie pozostawiła testamentu. W skład spadku po G. D. wchodzi:

- nieruchomość gruntowa stanowiąca działkę zabudowaną o pow. 0,0700 ha położona w miejscowości W., gminie Z., stanowiąca wspólność majątkową małżeńską,
- 1/3 udziału w nieruchomości rolnej o pow. 5,5400 ha położonej w P., gmina P.,
- 1/3 udziału w nieruchomości rolnej o pow. 1,6700 ha położonej w (...), gmina P.,
- 1/3 udziału w nieruchomości stanowiącej działkę gruntu o pow. 0,7800 ha położonej w P., gmina P.,
- 1/3 udziału w nieruchomości rolnej o pow. 0,8500 ha położonej w P., gmina P.,
- dwa samochody, skuter.

Żadna z w/w nieruchomości nie jest obciążona hipoteką. Siostra G. D. zrzekła się na jej rzecz swojego udziału w nieruchomościach położonych w P.. Brat zmarłej mieszkał w Ł.. Jego dzieci odrzuciły po nim spadek z uwagi na zaciągnięte przez niego zadłużenia w wysokości 70.000 zł. Na dzień 25 września 2018 roku zaległość podatkowa G. D. w Urzędzie Gminy Z. wynosiła 557,90 zł. G. D. wraz z mężem kilka lat przed jej śmiercią zaciągali kredyty w Banku Spółdzielczym, które zostały spłacone. Zmarła nie zaciągała samodzielnie żadnych kredytów. Po śmierci G. D. pozostał jedynie nieopłacony podatek gruntowy w kwocie około 400 zł, inne zobowiązania nie istnieją. Po śmierci żony J. D. (1) zaciągnął kredyt. Wnioskodawca dostrzega problem w porozumieniu się z braćmi w sprawie podziału spadku po matce. Ł. D. i S. D. przysługują pełnia praw rodzicielskich wobec ich córki. Dziecko nie posiada własnego majątku, ani dochodów, pozostaje na utrzymaniu rodziców. Jest zdrowe. Ma zaspokojone wszystkie potrzeby. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o w/w dowody w postaci zeznań wnioskodawców i świadka J. D. (1) oraz przedstawione przez wnioskodawców dokumenty.

Wniosek w ocenie Sądu I instancji nie zasługiwał na uwzględnienie. Odrzucenie spadku w imieniu małoletniego stanowi niewątpliwie czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletniego. Potencjalnie w wyniku spadkobrania małoletni może bowiem nabyć do swego majątku przedmioty posiadające realną wartość. Dobrowolne zrzeczenie się dziedziczenia może więc pozbawić małoletniego nieodpłatnego przysporzenia, dlatego też niezbędne pozostaje by rodzice uzyskali zgodę sądu opiekuńczego na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego dziecka. Sąd pierwszej instancji podniósł, że nie jest w stanie ustalić, czy spadkodawca nie posiadał innych obciążeń np. wobec banków, czy innych instytucji finansowych oraz osób fizycznych. Ciężar wykazania powyższych okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. Dopiero przedstawione przez niego informacje Sąd weryfikuje i ocenia, mając na względzie dobro dziecka. Wnioskodawcy w żaden sposób nie wykazali, iż przyjęcie spadku przez małoletnią A. D. godzi w jej dobro. Bezsporne jest, że zmarła G. D. posiadała wraz z mężem nieruchomość w miejscowości W., w której mieszkała przed śmiercią oraz udziały w 1/3 części w czterech nieruchomościach położonych w P. i (...). Żadna z tych nieruchomości nie jest obciążona hipoteką. Ponadto wnioskodawcy nie dysponują żadną konkretną wiedzą, że zmarła posiadała zadłużenia. Na dzień 25 września 2018 roku zaległość podatkowa G. D. w Urzędzie Gminy Z. wynosiła 557,90 zł. Nawet jeżeli przyjąć, że zaległość podatkowa zmarłej wynosiła około 2.500 zł, tak jak podaje wnioskodawca, to brak jest podstaw do uznania, że przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza, biorąc pod uwagę majątek zmarłej, byłoby niekorzystne dla małoletniej. Poza tym mąż zmarłej J. D. (1) zaprzeczył, aby pozostały jakiegokolwiek długi, które zaciągnął wspólnie z żoną. Jedynie zadłużenie zmarłej to zaległość podatkowa w kwocie około 400 zł. Wnioskodawcy w niniejszym postępowaniu nie przedstawili także żadnych dowodów, z których wynikałoby, że zmarła G. D. nabyła spadek po swoim bracie. Same twierdzenie, że brat zmarłej pozostawił długi i jego dzieci odrzuciły po nim spadek, nie może stanowić podstawy do przyjęcia, że w skład masy spadkowej po zmarłej wchodzi zadłużenia. Ponadto mąż G. D., ani jej trzej synowie (oprócz wnioskodawcy) nie złożyli oświadczeń o odrzuceniu spadku po zmarłej. Natomiast okoliczność podawana przez Ł. D., że nie może porozumieć się z braćmi w sprawie podziału spadku po matce i sam odrzucił po niej spadek, nie może pozbawiać jego małoletniej córki prawa do nabycia spadku po jej babce, po której pozostał majątek spadkowy bez długów, które przekroczyłyby aktywa podlegające

dziedziczeniu. W ocenie Sądu I instancji wnioskodawcy nie dostarczyli Sądowi dowodów świadczących o tym, iż dobro ich dziecka w wyniku spadkobrania może ucierpieć, wręcz przeciwnie - w skład spadku po G. D. wchodzi nieruchomości stanowiąca wspólność majątkową małżeńską oraz udziału w czterech nieruchomościach. Żadna w tych nieruchomości nie jest obciążona hipoteką. Poza zaległościami podatkowymi w urzędzie gminy zmarła nie pozostawiła innych długów. Wnioskodawcy w żaden sposób nie wykazali, że przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza przez ich małoletnią córkę byłoby dla niej niekorzystne i godziło w jej interes. W tym stanie rzeczy Sąd I instancji uznał, że wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia w ustawowym terminie wywiedli wnioskodawcy, którzy zaskarżyli postanowienie w całości i podnieśli, że „nie zgadzają się z wyrokiem Sądu, ponieważ zmarła G. D. odziedziczyła dług obciążający po zmarłym bracie M. S., zmarłym w grudniu 2015”. Brak zgody Sądu na odrzucenie spadku przez ich córkę A. D. powoduje ogromne problemy. Długi związane z utrzymaniem nieruchomości, podatki, koszty remontów będą narastały. Pozostali spadkobiercy oczekują, że to wnioskodawcy, będą łożyć na utrzymanie domu, ale i spłatę zadłużeń. Nieodrzućenie spadku będzie generowało konflikty. Jednocześnie w skład spadku wchodzi nieruchomości, co do których jest po kilku właścicieli, skonfliktowanych, takiego spadku nie uda się nigdy spieniężyć. Dlatego wnioskodawcy odwołują się od decyzji odrzucenia wniosku w sprawie zrzeczenia się spadku po G. D. przez naszą córkę A. D.. Nie chcą aby córka miała zaległości przez swoją nieodpowiedzialność i lekkomyślność. Załączyli do apelacji zdjęcie zaświadczenia Urzędu Gminy Z. o stanie zaległości podatkowej spadkodawczyni na okoliczność, że zaległość ta wynosi około 2500 złotych (1797,28 zł kwoty głównej i 557,90 zł odsetek). W oparciu o powyższe skarżący wniesli o pozytywne rozpatrzenie ich wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawców Ł. D. i S. D. nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż zaskarżone postanowienie odpowiada prawu.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny. Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena materiału dowodowego została dokonana w granicach określonych przez art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Wnioski tego Sądu, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie, poddanych przez ten Sąd wnikliwej i starannej ocenie. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

W świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego nie budzi żadnych wątpliwości w doktrynie i judykaturze, że złożenie przez rodziców w imieniu małoletniego dziecka oświadczenia o odrzuceniu spadku jest czynnością przekraczającą zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r. III CZP 102/17). Bezsprzeczne w judykaturze również pozostaje, że w toku postępowania to na wnioskodawcy żądającym udzielenia mu zezwolenia na złożenie w imieniu dziecka oświadczenia o odrzuceniu spoczywa ciężar udowodnienia, że przyjęcie spadku, nawet z dobrodziejstwem inwentarza, byłoby niekorzystne dla dziecka, w szczególności, że spadkodawca pozostawił długi, które przekraczają aktywa podlegające dziedziczeniu. W niniejszej sprawie wnioskodawcy w żaden sposób nie wykazali, iż przyjęcie spadku przez małoletnią A. D. godzi w jej dobro. W świetle przedłożonych dowodów bezsprzeczne pozostaje, że zmarła G. D. pozostawiła po sobie aktywny majątek, w skład którego wchodzi nieruchomości, z których żadna nie jest obciążona hipoteką. Wnioskodawcy nie posiadają również żadnej wiedzy, aby zmarła pozostawiła zadłużenia. Jedyna zaległość obciążająca zmarłą to zaległość podatkowa. W tym względzie Sąd Okręgowy w oparciu o załączoną do apelacji kopię zaświadczenia skorygował przyjętą kwotę zadłużenia podatkowego spadkodawczyni, która w zakresie przyjętej przez Sąd Rejonowy wysokości na dzień 25 września 2018 r. w kwocie 557,90 zł. stanowił jedynie część odsetkową, co należy powiększyć o dalszą 1797,28 złotych. Nie zmienia to jednak trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, w kontekście relacji tej kwoty do wartości całego majątku spadkowego, która per saldo i tak jest znacznie wyższa. Wskazać w tym miejscu należy, że mąż G. D. stanowczo zaprzeczył, aby po zmarłej pozostały jakiekolwiek inne długi, które zaciągnął wspólnie z żoną. W aktach sprawy brak również jakichkolwiek dowodów, które wskazywałyby, iż zmarła G. D. nabyła spadek po

swoim bracie, w skład którego wchodziły długi. Powyższa konkluzja opiera się jedynie na głośnych twierdzeniach wnioskodawców i nie może stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. W świetle powyższego, biorąc pod uwagę wartość aktywów podlegających dziedziczeniu w stosunku do ewentualnych pasywów spadku stwierdzić należy, iż odrzucenie spadku pozbawiałoby małoletnią majątku znacznej wartości, co byłoby dla niej niekorzystne i godziłoby w sposób ewidentny w jej interesy. Nadto wskazać należy, iż nawet gdyby okazało się, iż istotnie majątek po zmarłej obciążają znaczne pasywa to pamiętać należy, iż zgodnie z art. 1015 § 2 k.c. brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Powyższej oceny w żaden sposób nie zmienia podawana przez wnioskodawców okoliczność, iż Ł. D. nie potrafi się porozumieć z innymi członkami najbliższej rodziny co do podziału spadku po matce. Podnieść bowiem należy, iż w przypadku faktycznych problemów z działem spadku po G. D., majątek ów podzieli Sąd w postępowaniu o dział spadku.

Z tych też wszystkich względów apelacja wnioskodawców Ł. D. i S. D. na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. podlegała oddaleniu.